

Wat doe jij met je tijd?

Vooraf

Bijbellezen is soms net puzzelen. Of nee, het lijkt bijna op een les Nederlands: eerst moet je kijken hoe de zinnen zijn opgebouwd: gezegde, onderwerp, lijdend voorwerp, meewerkend voorwerp. Ontleden heet dat. En dan, als je wat verder komt, leer je ook tekstverklaren. Dan moet je begrijpen hoe een tekst in elkaar zit. Wat verwijst naar wat en hoe is een verhaal opgebouwd? Je leert de structuur van de tekst te vinden.

In de kerk doen we dat ook: ontleden en tekstverklaren. En het lastige is dat we te maken hebben met een hele oude tekst (het meeste is 2000 jaar oud of ouder) en dat we te maken hebben met een vertaalde tekst uit nogal vreemde talen: Grieks voor het NT en Hebreeuws voor het OT en uit een vreemde cultuur.

En waarom doen we het? Is het een vreemde hobby van kerkmensen? We doen het niet omdat we allemaal zo gek zijn op ontleden en tekstverklaren, maar omdat wij geloven dat er in die bijbel hele belangrijke dingen staan. Eigenlijk zeg ik dat niet goed – we doen het omdat we geloven dat als we zo bezig zijn met die bijbel, heel goed lezend, dat we dan God kunnen horen praten...

Dat gebeurt niet zomaar, maar alleen als we heel goed lezen en heel goed luisteren. Dan kun je God tegen jou horen praten, misschien heel zachtjes, maar wel, als je goed luistert, heel duidelijk. Dat is een wonder, dat is iets heel vreemd. Het gebeurt niet zomaar en vanzelf. Daarom bidden we ook altijd eerst.

*Vader in de Hemel,
We gaan weer bijbellezen
daar komen we elke zondag voor,
om samen heel goed te lezen en heel goed te luisteren,
net zo lang, tot we U horen spreken.
Lieve God, mag dat wonder vanmorgen ook weer gebeuren,
dat wij u horen spreken? Amen*

We lezen vanmorgen uit Lucas 13: 6-9:

Jezus vertelde hun deze gelijkenis: Iemand had een vijgenboom in zijn wijngaard geplant en ging kijken of de boom vrucht droeg, maar hij vond geen vijgen. Hij zei tegen de wijngaardenier: "Al drie jaar kom ik kijken of die vijgenboom vrucht draagt, maar tevergeefs. Hak hem maar om, want hij dient tot niets en put alleen de grond uit."

Maar de wijngaardenier zei: "Heer, laat hem ook dit jaar nog met rust, tot ik de grond eromheen heb omgespit en hem mest heb gegeven, misschien zal hij dan het komende jaar vrucht dragen, en zo niet, dan kunt u hem alsnog omhakken".

Gemeente van Christus,

Een wijngaardenier – kennelijk nogal een dure jongen, want hij kan zich personeel veroorloven – heeft een vijgenboom geplant en komt sindsdien elk jaar even kijken hoe het met zijn vijgenboompje gaat. Maar hij komt nu al drie jaar en nog steeds zit er geen vijg aan. Hij wil jonge boompje eigenlijk graag meteen weer omkappen: wat heb ik aan zo'n struik die niets opbrengt?

Als je in een tuinboek kijkt mag je inderdaad wel verwachten dat de vijgenboom na drie jaar de eerste vruchten geeft. Sterker nog: als er na drie jaar nog niets te zien is, is het de vraag of je niet gewoon een *onvruchtbare* vijgenboom hebt geplant. Maar de tuinman gelooft er nog in en vraagt om uitstel. 'Als ik hem nou dit jaar eens extra goed verzorg, de grond omspit en mest geef... laten we dan volgend jaar nog eens kijken'. Zou dat elk jaar zo gaan? Ons verhaaltje vertelt dat niet, is je dat opgevallen? Het houdt vrij abrupt op en we weten niet of dit eenmalig is of dat dit elk jaar voorkomt. We weten alleen dat er in dit *extra* jaar wel wat gebeuren moet – anders gaat het mis!

Nou even wat tekstverklaring. Dit is een *gelijkenis*, een verhaal dat met andere woorden iets gelijks wil zeggen. Meestal is zo'n verhaaltje dan een verduidelijking, zoals wij plaatjes in een boek plaatsen om de tekst te verduidelijken. Ja, dat is het eigenlijk: een plaatje bij de tekst. Laten we dus eens gaan kijken in de bijbel waar dit plaatje bij staat. Als we verder lezen begint er een nieuw verhaal, dus dat kan het niet zijn. Dan zal het er wel *voor* staan. En dat is ook zo, want Jezus is daar in gesprek met de mensen om hem heen en met zijn leerlingen en *in* dat gesprek vertelt hij dit verhaaltje, als een soort toelichting. Laten we maar eens kijken waar dat gesprek over gaat.

Er waren op dat moment ook enkele mensen aanwezig die hem vertelden over de Galileeërs van wie Pilatus het bloed vermengd had

met hun offers. Hij zei tegen hen: 'Denken jullie dat die Galileeërs grotere zondaars waren dan alle andere Galileeërs, omdat ze dat ondergaan hebben? Zeker niet, zeg ik jullie, maar als jullie niet tot inkeer komen, zul je allemaal op dezelfde wijze omkomen.

Of die achttien die stierven doordat de Siloamtoren op hen viel – denken jullie dat zij schuldiger waren dan alle andere mensen die in Jeruzalem wonen? Zeker niet, zeg ik jullie, maar als jullie niet tot inkeer komen, zul je allemaal net zo sterven als zij.'

Nou mensen, ik weet niet of het hier nou zoveel beter van wordt – het is niet een verhaal waar je meteen heel vrolijk van wordt, vindt u wel? Twee gruwelijke verhalen worden hier verteld. Met het ene verhaal komen de mensen aan: de vreselijke despoot Pilatus heeft weer eens huisgehouden en een paar vrome joden die bezig waren met een offer, op gruwelijke manier afgeslacht. En dan doet Jezus er zelf nog een schepje bovenop door te vertellen over een instortende toren waar 18 mensen bij omkwamen... Twee keer een vreselijk gebeuren – het lijkt ons journaal wel! Daar komt ook de ene autobom, na de andere schietpartij voorbij. En dan horen we weer van familiedrama's of van natuurrampen. Het is allemaal even vreselijk.

Twee keer stelt Jezus er dezelfde vraag bij: zouden de omgekomen mensen schuldiger zijn, zouden het grotere zondaars zijn? Nee, zegt Jezus er zelf meteen bij, nee, die relatie mag je niet leggen: dit heeft *niets* te maken met schuld of zonde. Gelukkig maar! Want wij kennen die vraag zelf maar al te goed: waarom overkomt onschuldige mensen altijd zoveel leed? Waarom krijgt een jonge vrouw kanker? Waarom moeten ze uitgerend mij hebben? Het is niet eerlijk!

Er zijn mensen die daar wel een antwoord op hebben: het is uiteindelijk toch je eigen schuld – je zult wel verborgen gebreken hebben, je zult er stiekem wel om gevraagd hebben. Het is vast geen toeval! Of: het is je *karma*, dat wil zeggen: het zijn je vorige levens die bepalen wat je in dit leven meemaakt. Dat is dus ook: eigen schuld, dikke bult! Of het is een lesje: God wil je wat leren met dit leed, met deze ziekte.... Nou, lekkere God is dat!

'Onzin', zegt Jezus – 'allemaal onzin!' Dat die mensen dit treft heeft *niets* met hun zonde of met hun schuld te maken. Wat zou dat ook voor vreselijke wereld zijn als we bij alles wat ons treft alleen maar zouden zeggen 'boontje komt om zijn loontje'. Het is al vreselijk genoeg dat er zoveel ellende is. En als dat je overkomt, is het gewoon dikke pech! Dikke pech, niet meer en niet minder!

Maar Jezus zegt er nog wat bij hoor. Hij zegt:
'...als jullie niet tot inkeer komen,
zul je net zo omkomen als zij!'

Wil je dat nog eens zeggen?

'...als jullie niet tot inkeer komen,
zul je net zo omkomen als zij!'

Nou breekt mijn klomp! Als die ellende géén straf is, waarom dan nu wèl deze waarschuwing? We waren net gerustgesteld: het is louter toeval en domme pech dat het mensen overkomt. Dat is vreselijk, maar het lucht ook op: dan heeft het niets met mij te maken. De één heeft pech, de ander geluk. Maar Jezus zegt dat laatste dus niet! Jezus zegt niet: het heeft niets met mij te maken en ik heb gewoon geluk. Maar: '...als je niet tot inkeer komt, zul je net zo omkomen!'

Volgens mij is het heel erg onlogisch wat Jezus hier zegt – het rijmt niet met elkaar: *eerst* zegt hij dat de ellende die mensen overkomt niets te maken heeft met hun schuld of hun zonde, en *dan* zegt hij dat dit het lot is van ons allemaal, *als we niet tot inkeer komen...* Wat het ook betekent: het is niet logisch (dat bent je toch met me eens?) – het ene volgt niet logisch uit het andere. En dat is eigenlijk nooit zo bij Jezus: wat Jezus vertelt en de manier waarop Jezus leeft is niet logisch – is soms zelfs heel erg *on*logisch en ronduit onbegrijpelijk. Maar de vraag is: kan iets wat onlogisch is *waar* zijn? Kan het betekenis hebben? Heeft het ons wat te zeggen?

Laten we het allemaal nog eens op een rijtje zetten: We hebben een verhaaltje over een vijgenboom die nog een jaar uitstel van executie krijgt. De vijgenboom moet vrucht dragen, anders gaat 'ie eraan! En dat verhaaltje is een plaatje bij het gesprek van Jezus. En Jezus zegt 'jullie moeten tot inkeer komen, anders ga je eraan!'

Hé, hoor je dat? Dàt is dus de link: er moet wat veranderen, anders komt het niet goed, anders ga je eraan! Nu wordt ons wat meer duidelijk, nu we weten welke woorden er bij dit plaatje horen... Het gaat dus kennelijk over *de tijd*. De *tijd* die die vijgenboom nog krijgt om eindelijk eens vijgen te produceren en de *tijd* die mensen hebben om tot inkeer te komen. En dat is dan nogal belangrijk, want er zwaait in beide verhalen nogal wat: de vijgenboom gaat om en de mensen die niet tot inkeer komen, zullen vroeg of laat omkomen...

Ik denk dus, als wij goed lezen, dat het in beide gedeelten gaat om hoe wij omgaan met de tijd. Zijn jullie dat met mij eens?

Ik heb nog eens verder teruggebladerd en lees hier in Lucas 12: 54 dat Jezus zegt:

'Wanneer jullie een wolk zien opkomen in het westen, zeggen jullie meteen dat er regen op komst is, en dat is ook zo. En als jullie merken dat de wind uit het zuiden komt, zeggen jullie dat er hitte op komst is, en dat is ook zo. Huichelaars! De tekens van de aarde en de hemel kunnen jullie duiden, hoe kan het dan dat jullie *deze tijd* niet kunnen duiden?'

Dus het lijkt erop dat je gelijk hebt: dat het gaat over het duiden van de tijd!

Ja, dat denk ik dus ook. Hoe duiden wij de tijd die we hebben om te leven? En hoe gebruiken we de tijd van ons leven? Maar dat is dan nogal belangrijk, want als de vijgenboom zijn tijd *niet* goed gebruikt wordt hij omgehakt en als de mensen hun tijd *niet* gebruiken om tot inkeer te komen, komen ze uiteindelijk ook treurig aan hun einde.

Kijk, nu komen we steeds dichterbij... als we goed luisteren kunnen we God nu tegen ons – ja, tegen ons, hier en nu! - horen zeggen: hoe gebruik jij je tijd? Hoe ervaar jij je tijd? Is tijd gewoon tijd die je kunt verlummelen, of doe je er wat mee? Is de tijd jouw bezit en kun je doen en laten wat je wilt, of is het tijd die je krijgt voor een bepaald doel.

Vanmorgen krijgen we te horen dat tijd *niet zomaar tijd is*, maar dat het tijd is *om iets te doen!* Dat we tijd krijgen om tot inkeer te komen, tijd om vrucht te dragen. Jezus zei daar eerder ook al wat over – blader nog maar eens wat terug, naar hoofdstuk 12: 22 en verder. Lees dat ook maar eens voor:

Hij zei tegen zijn leerlingen: 'Daarom zeg ik tegen jullie: maak je geen zorgen over jezelf en over wat je zult eten, en ook niet over je lichaam en over wat je zult aantrekken. Want het leven is meer dan voedsel en het lichaam meer dan kleren. [...]

Kijk naar de lelies, kijk hoe ze groeien. Ze werken niet en weven niet. Ik zeg jullie: zelfs Salomo ging in al zijn pracht niet gekleed als een van hen. [...] Ook jullie moeten niet nadenken over wat je zult eten en wat je zult drinken, en jullie moeten je niet door zorgen laten kwellen. De volken van deze wereld jagen die dingen na, maar jullie Vader weet dat je ze nodig hebt. *Zoek liever zijn koninkrijk, en die andere dingen zullen je erbij gegeven worden.* [...]

Verkoop je bezittingen en geef aalmoezen. Maak voor jezelf een geldbuidel die niet verslijt, een schat in de hemel die niet opraakt, waar een dief niet bij kan en die door geen mot kan worden aangevreten.

Waar jullie schat is, daar zal ook jullie hart zijn.

We hebben als christenen wel wat beters te doen, dan ons druk maken over ons uiterlijk alleen, over ons bezit alleen, over onze reputatie alleen. Wat wij met onze tijd moeten doen is: het koninkrijk van God zoeken, het koninkrijk van God alvast zichtbaar maken. Als we dat niet doen en we komen om, blijft er niets meer te zeggen dan alleen: we zijn dood! Maar als je je leven en je tijd hebt gezet op dat Koninkrijk van God... dan maak je het verschil. Dan heb je toekomst, dan kom je tot je doel. Dat is het 'tot inkeer komen' waar Jezus het over heeft!

We zien om ons heen dat het noodlot soms aan alle kanten toeslaat: we zien rampen gebeuren, vliegtuigen vallen uit de lucht, we horen van vreselijke ongelukken en mensen worden ernstig ziek. Er zijn ouders die hun kinderen vermoorden en daarna zichzelf. Er zijn mensen die leven in oorlogsgebieden of in landen waar honger is... *En dat is dus niet: 'boontje komt om zijn loontje' – daar rekende Jezus mee af. Dat mag je nooit zeggen! Nooit!*

Maar het is ook niet: 'het gaat mij niets aan, ik leef mijn eigen leven' – het gaat je *wèl* aan! En wel op twee manieren: Het moet je er – ten eerste - steeds weer aan herinneren dat je, zo lang je leeft en gezond bent, voor de keuze staat wat je doet met je leven. Je hebt niet gewoon 'geluk' gehad of 'mazzel', maar je krijgt nog tijd: reservetijd, blessuretijd. Gebruik die tijd dan ook! En – dat is het tweede – gebruik die dan om, net als Jezus, er te zijn voor de ander, lief te hebben, te delen wat je hebt! Zolang het nog kan...

Amen

